
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

О.А. Пугач

Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

Постановка проблеми. В сучасних умовах інноваційного розвитку рівень конкурентоспроможності національної економіки та місце країни в світі значною мірою визначається становленням інноваційного інформаційного простору, ефективністю його розвитку, ступенем використання новітніх досягнень науки і техніки у інформаційно-аналітичному забезпеченні виробничо-господарської, фінансової та інноваційної діяльності.

Проблема розвитку інноваційного інформаційного простору є визначальною складовою механізму забезпечення економічної безпеки, формування якого виступає першочерговим завданням державної політики в умовах нестабільності розвитку світової економіки та наявністю значної кількості як внутрішніх, так і зовнішніх загроз стабільному функціонуванню економічної системи держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Базові положення економічної безпеки держави, закладені класиками політекономії, з початку ХХ ст. доповнюються сучасними підходами до розробки механізму її забезпечення, найбільш вагомими серед яких є результати наукових досліджень В. Гейця, З. Варналія, М. Єрмошенка, О. Барановського, І. Бінька, О. Власюка, Я. Жаліла, В. Кириленка, Ф. Медвідь, В. Мунтіяна, О. Новікової, О. Саєнка, А. Сухорукова та інших українських і зарубіжних науковців. Проте інформаційна складова механізму забезпечення економічної безпеки держави залишається малодослідженою, що актуалізує дану проблематику в умовах становлення інноваційного інформаційного простору.

Постановка завдання. Виходячи з актуальності визначеної проблематики основна мета статті полягає у з'ясуванні місця інформаційної складової в механізмі забезпечення економічної безпеки держави та її ролі в процесі забезпечення стійкості національної економіки перед різного роду загрозами за умов становлення та розвитку інноваційного інформаційного простору.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи концептуальні основи системи зміцнення економічної безпеки держави слід зауважити, що вона являє собою складну відкриту систему із єдиною метою, сукупністю цілей з її досягнення, принципів та функцій.

Метою системи зміцнення економічної безпеки країни є формування та підтримання умов ефективного функціонування економічної системи, що передбачає стійке економічне зростання, незалежність, інерційність та адаптаційність національної економіки незалежно від впливу негативних факторів зовнішнього і внутрішнього характеру [4].

Цілі системи щодо зміцнення економічної безпеки держави деталізують та конкретизують її мету. До основних цілей можна віднести захист і забезпечення реалізації національних економічних інтересів, своєчасне реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, виявлення та нейтралізація загроз економічній безпеці.

Досягнення мети та цілей системи зміцнення економічної безпеки держави відбувається в процесі формування й реалізації заходів економічної політики щодо зміцнення її економічної безпеки в різних сферах (промисловій, аграрній, науково-технічній, інвестиційній, фіскальній, монетарній, енергетичній, соціально-демографічній, зовнішньоекономічній).

В основі системи зміцнення економічної безпеки держави знаходиться механізм забезпечення економічної безпеки, основні складові якого представлені на рис. 1. При цьому державна діяльність щодо забезпечення економічної безпеки включає:

- створення інформаційної бази для об'єктивного і всебічного моніторингу економічної ситуації та здійснення цього моніторингу з метою виявлення і прогнозування внутрішніх та зовнішніх загроз життєво важливим інтересам суб'єктів економічної безпеки держави;
- розроблення комплексу оперативних і довгострокових заходів щодо попередження та нейтралізації загроз, оцінку результатів їх здійснення;
- створення умов для реалізації комплексу державних заходів щодо забезпечення економічної безпеки держави.

В сучасних умовах інноваційний інформаційний простір є базою для будь-яких управлінських рішень, тому інформаційно-аналітична складова механізму забезпечення економічної безпеки держави виступає фундаментальною його основою.

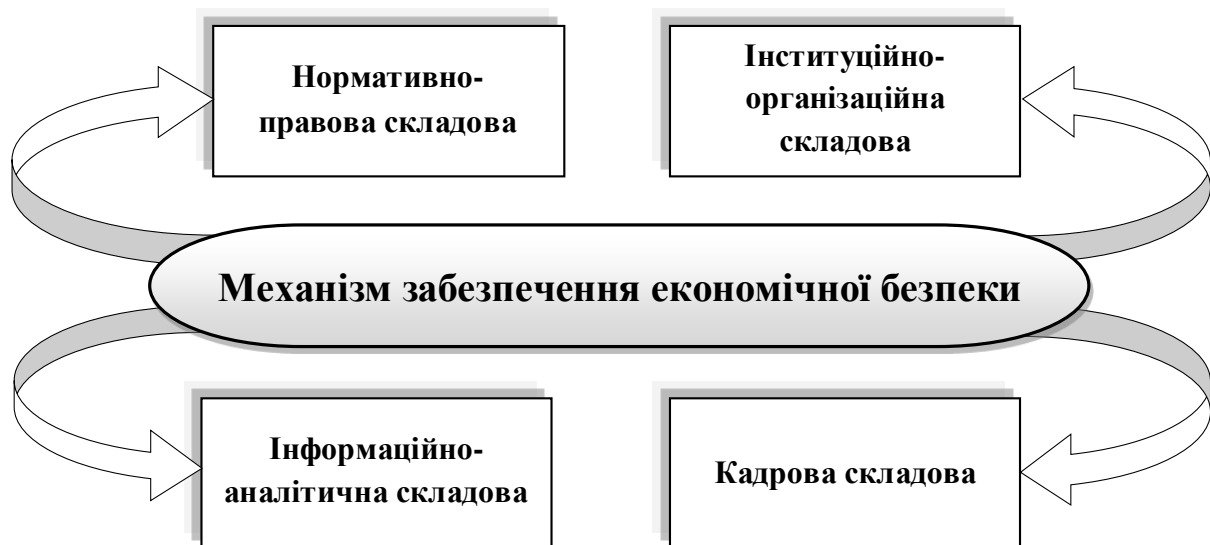

Рис. 1. Складові механізму забезпечення економічної безпеки [4]

Для здійснення державними органами діяльності щодо забезпечення економічної безпеки країни вагоме значення має об'єктивна, повна, комплексна інформація про економічне становище країни і рівень реалізації пріоритетних національних інтересів у економічній сфері, визначених на законодавчому рівні. Отже, основними завданнями інформаційно-аналітичної складової механізму забезпечення економічної безпеки є аналіз економічного стану, виявлення тенденцій соціально-економічного розвитку держави та її регіонів, виявлення та оцінка загроз економічній безпеці на усіх рівнях. Результатом комплексного аналізу є систематизована інформація про ступінь небезпечності загроз, причини й наслідки їх виникнення й розвитку [2, с. 229].

Таким чином, обов'язковими елементами інформаційно-аналітичної складової є поточне спостереження, оцінювання та аналіз соціально-економічних тенденцій щодо забезпечення економічної безпеки, тобто здійснення постійного моніторингу економічної ситуації в країні та за її межами з метою своєчасного виявлення, оцінки й нейтралізації небезпечних факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, що можуть становити загрозу економічній безпеці держави.

Висновки. Аналізуючи механізм забезпечення економічної безпеки держави можна дійти до висновку про необхідність вдосконалення всіх його складових, зокрема інформаційно-аналітичної, стан якої в умовах становлення та розвитку інноваційного інформаційного простору не відповідає міжнародним стандартам і провокує виникнення інституціональних деформацій, що становлять загрози економічній безпеці України з максимальним рівнем негативного впливу та є каталізаторами ряду інших загроз в усіх сферах економічної безпеки.

Список використаної літератури:

1. Геєць В.М. Інноваційні перспективи України / В.М. Геєць, В.П. Семиноженко. – Х.: Константа, 2006. – 272 с.
2. Варналій З.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: [монографія] / З.С. Варналій, Д.Д. Буркальцева, О.С. Саєнко. – К.: Знання України, 2011. – 299 с.
3. Економічна безпека держави: оцінювання та стратегічні орієнтири забезпечення: [монографія] / О.В. Комеліна, С.В. Онищенко, А.В. Матковський, О.А. Пугач. – Полтава: ПолтНТУ, 2013. – 202 с.
4. Комарницький І.Ф. Концептуальні основи системи забезпечення економічної безпеки країни / І.Ф. Комарницький, О.С. Саєнко // Наук. вісник Чернівецьк. нац. ун-ту: зб. наук. пр. – Чернівці: ЧНУ, 2009. – Вип. 493. Економіка. – С. 21–25.